

УДК 351.862.2:37.091

DOI 10.31652/2415-7872-2020-65-76-80

НОВІ ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ» У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Коломієць Д. І., orcid.org/0000-0003-1966-0837

Гречка В. М.

У статті визначено місце теорії цивільного захисту в сучасній педагогічній освіті. Проаналізовано фактори негативного впливу нових загроз (пандемія коронавірусу, терористичні акти, інформаційні атаки, масові заворушення) на національну безпеку, на соціальну сферу та здоров'я учасників освітнього процесу. Здійснено аналіз сайтів різних ЗВО України щодо мети й змісту навчальної дисципліни «Цивільний захист». Запропоновано нові тематичні напрями, які потребують негайного впровадження у викладанні дисципліни «Цивільний захист» у педагогічних університетах. Визначено форми роботи з майбутніми вчителями щодо їхньої підготовки до організації правильної поведінки учнів в умовах нових загроз їхньому здоров'ю та життю. Зроблено висновок, що необхідно якнайшвидше розробити методичні рекомендації для вчителів щодо організації правильної поведінки учнів в умовах нових загроз.

Ключові слова: епоха пандемії, нові загрози здоров'ю та життю, інтернет-спільноти, надзвичайні ситуації, педагогічна освіта, підготовка вчителя, поведінка учнів, цивільний захист.

NEW TASKS OF THE DISCIPLINE «CIVIL DEFENSE» IN THE FUTURE TEACHERS TRAINING PROCESS

Kolomiets D. I., Grechka V. M.

The article determines the position of the civil defense theory in modern pedagogical education. The factors of negative impact of new threats (corona-virus pandemic, terrorist acts, information attacks, mass riots) on the national security as well as the social sphere and health of education process participants have been analyzed. A netnographic analysis of the Ukrainian higher education institutions' official web-sites on the purpose and content of the discipline «Civil Defense» have been carried out. New thematic areas which need immediate introduction into teaching the discipline «Civil Defense» in pedagogical universities have been proposed. Forms of work with future teachers on their preparation for the organization of students' correct behavior in the conditions of new threats to their health and life have been defined. It's been emphasized on the necessity of the immediate development of the guidelines for teachers to organize the students' correct behavior in conditions of new threats.

Keywords: pandemic era, new threats to health and life, online communities, emergencies, teacher education, teacher training, students' behavior, civil defense.

Актуальність проблем цивільного захисту (ЦЗ), тобто захисту населення й територій від надзвичайних ситуацій (НС) природного й техногенного характеру, а також від небезпек, що виникають під час ведення воєнних дій або внаслідок цих дій, не знижується. Окрім традиційних надзвичайних ситуацій природного й техногенного походження та воєнних дій, у сучасному суспільстві виникла низка нових загроз соціально-політичного характеру, а саме: пандемія коронавірусу, терористичні акти, інформаційні атаки, масові заворушення тощо. Усе це в комплексі впливає на життя населення та функціонування кожної держави світу. Не є винятком і Україна, де всі названі фактори набули інтенсивних проявів. Крім того, за останні кілька років у нашій країні набули загрозливого поширення небезпечні соціальні ситуації в молодіжних середовищах (суїцидальні інтернет-спільноти, сайти порнографічного характеру, явища булінгу та прояви учнівської агресії, розповсюдження наркотичних речовин серед учнів тощо).

Через обставини, що складаються, дисципліна «Цивільний захист» набуває все більшої актуальності, зростає її міждисциплінарний характер і соціальна спрямованість. Значною мірою протистояти перерахованим загрозам, на нашу думку, можна за допомогою своєчасного інформування та навчання молодого покоління, виховання в молоді необхідних для протистояння негативним зовнішнім впливам особистісних характеристик, формування в кожній молодій людині відповідних компетентностей. Тому, як ніколи раніше, посилюється вплив сфери освіти на сферу безпеки в державі. Відтак, виникає проблема оновлення змісту та форм викладання дисципліни «Цивільний захист» у педагогічних університетах.

Нині майже в усіх державах світу освіта визнана стратегічним ресурсом розвитку. За своєю суттю й призначенням освіта – це, насамперед, соціокультурний вплив громадськості та держави на суспільство специфічними освітньо-виховними методами.

Донедавна політики, чиновники та науковці України постійно писали про те, що вітчизняна освітня система досить ефективно приводиться державою у відповідність до досягнень науково-технічного прогресу та сучасних параметрів соціально-економічного розвитку. Вітчизняну систему освіти намагаються осучаснити, тобто модернізувати, ураховуючи європейські тенденції [7]. Одне з важливих завдань освітньої реформи – це підготовка педагогічних кадрів із урахуванням нових функцій, покладених на вчителя [8] і нових досягнень у різних сферах науки [12]. До однієї з нових функцій належить навчання учнів поведінці в надзвичайних ситуаціях (НС) з метою захисту їхнього життя та здоров'я.

До послуг керівників і вчителів шкіл зазвичай є навчально-методичні посібники, які містять рекомендації щодо організації цивільного захисту в закладах загальної середньої освіти, проведення «Дня цивільного захисту», різних тренувань, зразки обов'язкової документації, матеріали до оформлення інформаційно-довідкових куточків з питань цивільного захисту тощо [10]. Наявні також численні теоретичні дослідження щодо державної системи ЦЗ [1; 2; 3] та щодо структури й організації ЦЗ в навчальних закладах [6; 10].

Зокрема, в статті С. Горденко розглянуто організаційну структуру цивільного захисту в навчальних закладах, а саме: оповіщення та зв'язку, охорони громадського порядку, медична, протипожежна, радіаційного та хімічного захисту [6]. Крім того, у педагогічних закладах вищої освіти (ЗВО) передбачено підготовку майбутніх учителів до організації ЦЗ у школах, в освітніх програмах педагогічних університетів наявна обов'язкова навчальна дисципліна «Цивільний захист».

Необхідність викладання нормативної дисципліни «Цивільний захист» передбачено наказами МОН України №1421 від 30.12.2015 р., №1400 від 21.11.2016 р. «Про затвердження Положення про функціональну підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів і студентів діям у надзвичайних ситуаціях єдиної державної системи цивільного захисту». Типове положення про функціональну підсистему єдиної державної системи цивільного захисту розроблене відповідно до статті 9 Кодексу цивільного захисту України. Щорічно обласні державні адміністрації на допомогу викладачам ЗВО пропонують організаційно-методичні вказівки з підготовки населення області до дій у НС.

Проблема цивільного захисту не втрачає актуальності й нині. У 2020 році в «Плані основних заходів Державної служби України з надзвичайних ситуацій на 2020 рік», затвердженому Міністром внутрішніх справ України А. Б. Аваковим (лист МВС від 02.12.2019 №16841/1/35-2019) передбачено здійснення низки заходів, серед яких контроль і моніторинг якості підготовки навчання діям у надзвичайних ситуаціях у закладах вищої освіти та навчально-методичних центрах ЦЗ. Активно здійснюються дослідження проблем підготовки фахівців сфери цивільного захисту України, розвитку державних систем цивільного захисту та їхнього інформаційно-аналітичного забезпечення [1; 2; 3].

Проте значно менше досліджень, присвячених організації ЦЗ у навчальних закладах, методиці підготовки педагогів до такої організації, а в підготовці майбутніх учителів ще не враховані нові загрози, які з'явилися в сучасному суспільстві. Наявність нових загроз здоров'ю населення та безпеці держави доцільно враховувати у плануванні та організації освітнього процесу в педагогічних університетах, а тому зміст дисципліни «Цивільний захист» потребує суттєвого оновлення.

Мета статті – визначити місце теорії цивільного захисту в сучасній педагогічній освіті; проаналізувати фактори негативного впливу нових загроз на національну безпеку, на соціальну сферу та здоров'я учасників освітнього процесу; запропонувати нові тематичні напрями у викладанні дисципліни «Цивільний захист» у педагогічних університетах.

Теорія цивільного захисту в сучасній професійній підготовці вчителів науково обґрунтована як окрема обов'язкова навчальна дисципліна, яка передбачає формування готовності педагогів усіх спеціальностей до правильних дій у надзвичайних ситуаціях (природного, техногенного, соціального чи воєнного характеру).

Зазвичай у викладанні дисципліни викладачі керуються Типовою навчальною програмою «Цивільний захист» для вищих навчальних закладів (для всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст», «магістр»), погодженою заступником Міністра надзвичайних ситуацій України і затвердженою заступником Міністра освіти і науки, молоді та спорту України ще в 2011 році. Проте за останні кілька років окремі ЗВО затверджують аналогічні програми та намагаються в них врахувати специфіку майбутньої професійної діяльності своїх випускників.

Аналіз сайтів різних ЗВО України показав, що здебільшого метою викладання навчальної дисципліни «Цивільний захист» є формування в майбутніх фахівців необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань і вмінь із питань планування, організації та проведення заходів із евакуації та оповіщення населення при виникненні НС; розробки та впровадження в практичну діяльність управлінських рішень щодо запобігання та подолання надзвичайних ситуацій природного й техногенного характеру; вирішення складних проблем інноваційного характеру й прийняття продуктивних рішень у сфері ЦЗ з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, а також досягнень науково-технічного прогресу. Проте лише в окремих педагогічних ЗВО, зокрема в Центральнотрадянському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка, ми знайшли чіткий опис компетентностей,

якими має оволодіти майбутній педагог за час вивчення дисципліни «Цивільний захист», і де до основних програмних результатів віднесено знання про порядок дій персоналу закладу освіти в умовах НС, основи стійкості роботи закладу в надзвичайних ситуаціях, особливості організації охорони життя та здоров'я учнів загальноосвітніх шкіл https://www.cuspu.edu.ua/images/kaphedra_prygodnychykh_nauk. Але, навіть у цьому випадку, в списку рекомендованої літератури немає посібників, які б допомогли вчителю зорієнтуватись як діяти в сучасних НС, що несуть загрозу здоров'ю та життю учнів. Таких посібників наразі ще взагалі немає. Нинішні події, що відбуваються в Україні та світі (пандемія COVID-19, воєнні дії на Донбасі, різні природні та соціальні катаклізми) ще більше підсилюють необхідність підготовки вчителів до адекватних дій у таких ситуаціях. Крім того, учитель має бути готовим, за необхідності, правильно організувати діяльність учнів у надзвичайних ситуаціях, щоб зберегти їхнє здоров'я та життя.

Завичай у процесі опанування навчальним матеріалом майбутні вчителі виконують розрахунково-графічну роботу щодо моделювання сценаріїв виникнення й розвитку НС, прогнозування наслідків їхнього впливу на об'єкти господарювання та населення, що мешкає поблизу. Дисципліна «Цивільний захист» передбачає засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій із прогнозування НС, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу (учнів), населення, матеріальних і культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

З метою поліпшення підготовки студентів до дій у НС викладачі разом із студентами виготовили наочність, зокрема стенди, на яких конкретизована інформація про види та причини виникнення НС та складові системи їхнього моніторингу; галузевий моніторинг за станом безпеки у відповідній сфері відповідальності центральних органів виконавчої влади; найменування та визначення основних показників джерел природних НС та номенклатура, позначення, розмірність і порядок визначення параметрів уражувальних чинників джерел техногенних НС, які контролюються і підлягають прогнозуванню, нові вимірювальні прилади тощо (рис.1).

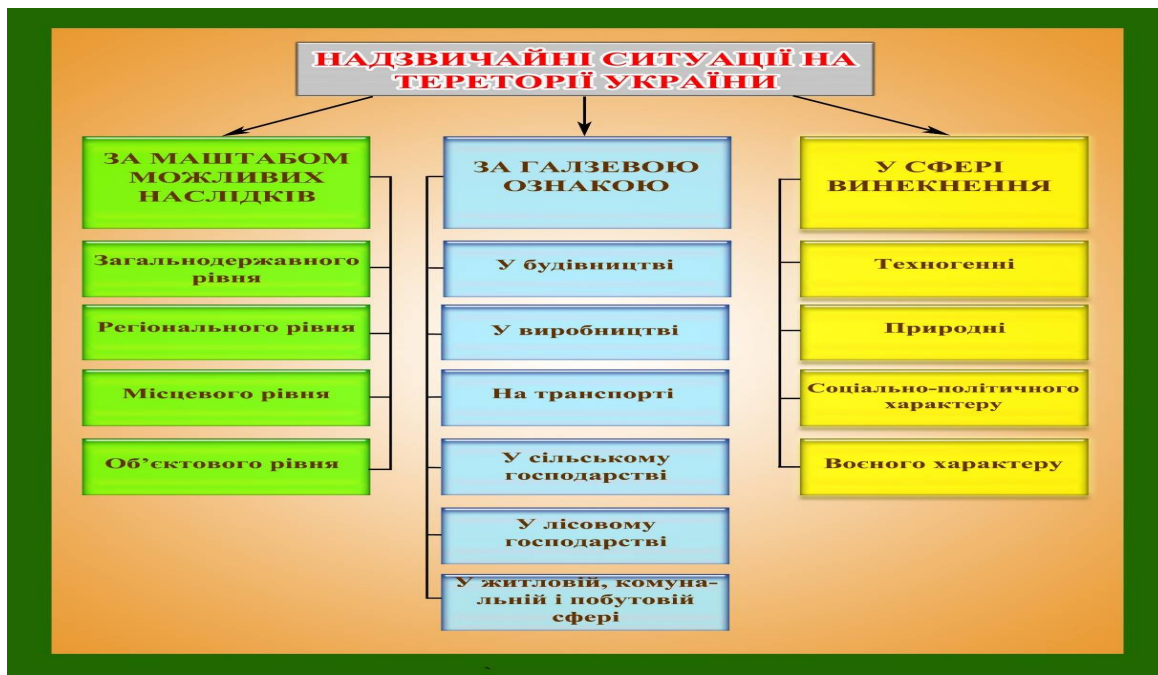

Рис. 1. Зразок стендів для вивчення дисципліни «Цивільний захист»

Студенти за допомогою формул визначають параметри зон забруднення радіоактивними (РР) та небезпечними хімічними речовинами (НХР) під час аварійного прогнозування можливої обстановки за відповідними таблицями (класу стійкості атмосфери, напряму розповсюдження хмари, потужності рівня радіації, доз опромінення людей, приведеної величини часу початку і тривалості опромінення, довжини та ширини зон забруднення (для РР) та площі зони, глибини, часу підходу хмари забрудненого повітря (для НХР), тривалості дії ураження РР, НХР. На заняттях здійснюється розрахунок масштабів хімічного забруднення при довгостроковому прогнозуванні за еквівалентними значеннями НХР в первинній і вторинній хмарі. Вивчається методика розрахунку зон проведення загальної та часткової негайної евакуації на ранній фазі розвитку радіаційної аварії та порядок нанесення зон радіоактивного та хімічного забруднення на картографічну схему (план, карту). Для практичних вимірювань радіації чи наявності НХР використовують відповідні прилади. Проте ні в змісті дисципліни «Цивільний захист», ні в жодній іншій навчальній

дисципліні в освітніх програмах підготовки майбутніх учителів не враховано потребу формування готовності педагога до поведінки в НС соціально-політичного характеру, до протидії таким загрозам як суїцидальні Інтернет-спільноти, сайти з порнографічним контентом, явища булінгу, прояви учнівської агресії, розповсюдження наркотичних речовин серед учнів тощо. Оскільки всі ці, відносно нові для українського суспільства соціальні ситуації, мають характер надзвичайних і небезпечних, то ми маємо вчитись відповідно на них реагувати. А майбутній педагог має ще й навчитись організовувати поведінку учнів у таких НС.

Отже, у змісті навчальної дисципліни «Цивільний захист» необхідні суттєві доповнення з урахуванням сучасних загрозливих ситуацій. Наше бачення нових тематичних напрямів і форм роботи у вивченні дисципліни «Цивільний захист» у педагогічних університетах представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Нові тематичні напрями і форми роботи у вивченні дисципліни «Цивільний захист» у педагогічних університетах

№	Тема	Форми роботи
1.	Поведінка учасників освітнього процесу під час пандемії.	Інформування студентів щодо правил поведінки в умовах пандемії.
2.	Первинна профілактика залежності підлітків від психоактивних речовин	Демонстрація науково-популярних фільмів про види психоактивних речовин, зокрема наркотики, та їхній вплив на організм людини, характерні прояви залежності.
3.	Загрози від діяльності суїцидальних Інтернет-спільнот і сайтів із порнографічним контентом.	Аналіз матеріалів Департаменту кіберполіції Національної поліції України.
4.	Прояви учнівської агресії: причини та способи подолання.	Обговорення зі студентами видів булінгу в учнівських колективах і причин учнівської агресії.
5.	Цивільний захист у закладах загальної середньої освіти	Вивчення відповідних матеріалів із наявних навчально-методичних посібників, розроблення власних методичних пропозицій.

Нами здійснено аналіз наявних у вільному доступі інформаційних матеріалів, які можуть бути використані в підготовці майбутніх учителів за новими тематичними напрямами для вивчення дисципліни «Цивільний захист». Було з'ясовано, що до послуг викладачів цієї дисципліни є численні інформаційні матеріали, які оприлюднені в мережі Інтернет: від матеріалів конференцій до рекомендацій різних департаментів державних служб. Так, наприклад, Департамент кіберполіції Національної поліції України інформує про види, злочинну діяльність суїцидальних інтернет-спільнот і рекомендації батькам, як уберегти дитину від залучення в такі групи. Державна служба якості освіти України пропонує рекомендації щодо профілактики суїцидальних тенденцій серед учнів. Заклади вищої освіти організують науково-практичні конференції щодо впливу пандемії коронавірусу Covid-19 на різні сфери життєдіяльності людей і оприлюднюють матеріали досліджень на сайтах ЗВО. Є дослідження, що стосуються європейського досвіду ЦЗ в умовах пандемії Covid-19 [11]. Проте методичних рекомендацій, як саме вчителю навчити учнів протидіяти новим загрозам їхньому життю та здоров'ю, розроблено ще дуже мало. Винятком є лише проблема первинної профілактики вживання учнями психоактивних речовин, яку науковці (В. Беспалько, Т. Бордюженко, А. Нагорна та ін.) досліджують уже багато років, а тому на сьогодні вже маємо певне методичне забезпечення роботи вчителів у цьому напрямі [9].

Висновок. Незважаючи на наявність типової програми дисципліни «Цивільний захист» для студентів усіх спеціальностей педагогічних університетів і намагання викладачів осучаснити зміст, залишаються нерозв'язаними, але дуже важливими й актуальними кілька методологічних питань, що стосуються діяльності вчителя та його професійної підготовки в умовах нових загроз здоров'ю учнів і системі безпеки держави в цілому. Власне, до подальших напрямів наукових досліджень відносимо визначення форм і методів підготовки майбутніх учителів до протистояння новим загрозам фізичному та психічному здоров'ю учнів, а також до протидії загрозам безпеці держави в цілому. Необхідно якнайшвидше розробити методичні рекомендації для вчителів щодо організації правильної поведінки учнів в умовах нових загроз.

Результати таких досліджень можуть бути використані для подальшого вдосконалення теорії та методики навчання цивільного захисту як навчальної дисципліни в підготовці майбутніх педагогів, а також убезпечити учнів від неправильної поведінки в умовах НС.

Література

1. Андреев С. О. Институциональни засади розвитку державних систем цивільного захисту : Дис. ... д-ра наук держ. упр. : 25.00.02. / Андреев Сергій Олександрович. – Київ, 2017. – 552 с.

2. Барило О. Г. Проблемні питання інформаційного забезпечення цивільного захисту України / О. Г. Барило // Державне управління : удосконалення та розвиток. 2017. – №8.
3. Белікова К. Г. Теоретико-методологічні засади функціонування та розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення цивільного захисту України. Дис.... д-ра наук держ. упр. : 25.00.02. / Белікова Ксенія Григорівна. – Київ, 2021. – 504 с.
4. Бордюженко Т. А. Напрями організації первинної профілактики підліткової залежності від психоактивних речовин / Т. А. Бордюженко. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія. – 2014. – № 42(1). – С. 345-350.
5. Гайович Г. В. Впровадження інноваційних технологій для сприяння активному навчанню фахівців сфери цивільного захисту України / Г. В. Гайович, І. В. Бабійчук, Н. М. Романюк // Інвестиції: практика та досвід. – 2020. – № 19-20. – С.149-154.
6. Горденко С.І. Організація цивільного захисту в закладах освіти / С.І.Горденко // Педагогіка та психологія.– 2017.– №56.
7. Коломієць А. М. Шляхи підвищення якості науково-педагогічних кадрів / А. М. Коломієць, В. В. Ільчук // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія: шоквартальний наук.-практ.журнал. – Харків: НТУ „ХПІ”, 2013. – С.84-89.
8. Коломієць А. М. Сучасні методологічні підходи в організації вищої педагогічної освіти / А. М. Коломієць, В. В. Ільчук // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Серія : Педагогіка. Одеса : ПНПУ, 2016. – Випуск 3 (110). – С.47-52.
9. Нагорна А. М. Профілактика наркоманії серед підлітків: Навчальний посібник / А. М. Нагорна, Беспалько В.В. – Видання 2-е, доповнене – Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2003. – 184 с.
10. Рачков С. М. Цивільний захист в закладах загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник / С. М. Рачков, В. М. Горпинченко. – Харків, 2019. – 176 с.
11. Терентьєва А. Механізм цивільного захисту ЄС в умовах пандемії COVID-19 / А. Терентьєва, О. Твердохліб // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2020. – Вип.2. – С. 110-117.
12. Kolomiets A. M. Implementation of the latest world-class scientific achievements in training process of future teachers / A. M. Kolomiets, D. I. Kolomiets, Y. V. Gromov // Наука і освіта. – 2017. – Т.8. – С.72-77.

References

1. Andreiev S. O. Instyutsionalni zasady rozvytku derzhavnykh system tsyvilnoho zakhystu : Dys.... d-ra nauk derzh. upr. : 25.00.02. / Andreiev Serhii Oleksandrovych. – Kyiv, 2017. – 552 s.
2. Barylo O. H. Problemni pytannia informatsiinoho zabezpechennia tsyvilnoho zakhystu Ukrainy / O. H. Barylo // Derzhavne upravlinnia : udoskonalennia ta rozvytok. 2017. – #8.
3. Bielikova K. H. Teoretyko-metodolohichni zasady funktsionuvannia ta rozvytku systemy informatsiino-analitychnoho zabezpechennia tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Dys.... d-ra nauk derzh. upr. : 25.00.02. / Bielikova Kseniia Hryhorivna. – Kyiv, 2021. – 504 s.
4. Bordiuzhenko T. A. Napriamy orhanizatsii pervynnoi profilaktyky pidlitkovoї zalezhnosti vid psykhoaktyvnykh rechovyn / T. A. Bordiuzhenko. // Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriiia : Pedahohika i psykhohohiia. – 2014. – # 42(1). – S. 345-350.
5. Haiovych H. V. Vprovadzhennia innovatsiinykh tekhnolohii dlia spriannia aktyvnomu navchanniu fakhivtsiv sfery tsyvilnoho zakhystu Ukrainy / H. V. Haiovych, I. V. Babiichuk, N. M. Romaniuk // Investytsii: praktyka ta dosvid. – 2020. – # 19-20. – S.149-154.
6. Hordenko S.I. Orhanizatsiia tsyvilnoho zakhystu v zakladakh osvity / S.I.Hordenko // Pedahohika ta psykhohohiia.– 2017.– #56.
7. Kolomiets A. M. Shliakhy pidvyshchennia yakosti naukovo-pedahohichnykh kadriv / A. M. Kolomiets, V. V. Ilchuk // Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy: filosofiiia, psykhohohiia, pedahohika, sotsiolohiia: shchokvartalnyi nauk.-prakt.zhurnal. – Kharkiv: NTU „KhPI”, 2013. – S.84-89.
8. Kolomiets A. M. Suchasni metodolohichni pidkhody v orhanizatsii vyshchoї pedahohichnoi osvity / A. M. Kolomiets, V. V. Ilchuk // Naukovi visnyk Pivdenoukrainskoho natsionalnogo pedahohichnogo universytetu imeni K. D. Ushynskoho. Seriiia : Pedahohika. Odesa : PNPu, 2016. – Vypusk 3 (110). – S.47-52.
9. Nahorna A. M. Profilaktyka narkomanii sered pidlitkiv: Navchalnyi posibnyk / A. M. Nahorna, Bepalko V.V. – Vydannia 2-e, dopovnene – Kamianets-Podilskiy: Abetka-Nova, 2003. – 184 s.
10. Rachkov S. M. Tsyvilnyi zakhyst v zakladakh zahalnoi serednoi osvity : navchalno-metodychnyi posibnyk / S. M. Rachkov, V. M. Horpynchenko. – Kharkiv, 2019. – 176 s.
11. Terentieva A. Mekhanizm tsyvilnoho zakhystu YeS v umovakh pandemii COVID-19 / A. Terentieva, O. Tverdokhlib // Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnogo upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. – 2020. – Vyp.2. – S. 110-117.
- Kolomiets A. M. Implementation of the latest world-class scientific achievements in training process of future teachers / A. M. Kolomiets, D. I. Kolomiets, Y. V. Gromov // Наука і освіта. – 2017. – Т.8. – С.72-77.

УДК 371.023.1

DOI 10.31652/2415-7872-2020-65-81-86

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ ВИМОГ НУШ

Островська М. Я., orcid.org/0000-0001-8810-3810

У статті розглянуто актуальні проблеми та конкретизацію методів і засобів підготовки творчої особистості майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти до реалізації основних завдань Концепції «Нова українська школа», з урахуванням нового Професійного стандарту вчителя та євроінтеграційних устремлень України. Показано, що сучасній початковій школі потрібен учитель із сформованими творчими задатками до освітньої діяльності, який, крім загальних і фахових компетенцій, наукового світогляду, досконало володіє організаційно-педагогічними, моральними та комунікативними компетенціями. Основну увагу зацентовано на особливостях інноваційно-гуманістичної освітньої діяльності закладів вищої освіти педагогічного спрямування в підготовці вчителя нової генерації та ролі дисциплін психолого-педагогічного циклу в системі професійної підготовки майбутніх учителів.

Ключові слова: учитель, Нова українська школа, творча особистість учителя, компетентнісний підхід, компетентність, початкова школа.

PREPARATION OF CREATIVE PERSONALITY CHARACTERISTICS PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN THE CONTEXT OF THE REQUIREMENTS NUSH

Ostrowska M.

The article considers topical issues and concretization of methods and means of preparation of creative personality of future primary school teachers in higher education institutions to implement the main tasks of the Concept "New Ukrainian School", taking into account the new Professional Standard of Teachers and European integration aspirations of Ukraine. It is shown that the reforms in primary school have led to the development and introduction of new algorithms in educational activities and teacher training in higher education institutions, to work according to new State standards created in the context of the NUSH Concept, whose philosophy is based on generally accepted democratic principles. The main attention is focused on the features of innovative and humanistic educational activities of higher education institutions of pedagogical direction in the training of teachers of the new generation and the role of disciplines of the psychological and pedagogical cycle in the system of professional training of future teachers. An effective solution to this problem is seen in giving priority to the innovation-humanistic component of the educational process and its competence in general secondary education and, in particular, in its primary level. To do this, a modern school needs a teacher with formed creative talents for educational activities. The modern teacher, called to form an innovative educational environment in primary school, he must be familiar with innovative pedagogical technologies and interactive methods of the educational process. In addition to general and professional competencies, scientific worldview, such a teacher must have perfect organizational and pedagogical (formation of pedagogical and psychological tact, the ability to work in the triad "teacher-student-parents"; educational activities to build on the principles of clear organization and consistency in action efficiency in assessment, etc.), moral (honesty, fairness, respect for students, etc.) and communicative (ability to establish contact and listen, show the ability to compromise decisions, etc.) competencies.

Keywords: teacher, New Ukrainian school, creative personality of the teacher, competence approach, competence, primary school.

Увійти в освітній простір Європейського Союзу (ЄС) Україна намагається шляхом запровадження його ідеології, стандартів та структур і при цьому прагне зберегти власну національну основу процесу підготовки вчителів у закладах вищої освіти (ЗВО). У проекції на євроінтеграційну перспективу, відповідні освітні інституції ЄС, рекомендують Україні здійснити в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) наступне [10; 11, с.286]:

- структуру освіти, її мету, зміст, інноваційно-гуманістичну спрямованість та інституційний супровід привести у відповідність із основними положеннями та стандартами Європейського виміру освіти (ЄВО);
- запровадити профільне навчання в ЗЗСО і від знанневої навчально-виховної парадигми перейти до компетентнісної освітньої (для цього потрібно ввести 12-ти річну профільну школу, змінити структуру та реформувати змістову основу освіти, також і початкової);
- сформувати через освіту основи громадянського суспільства (мова йде про ментальність, культуру учнів, студентів, учителів, демократичні основи співіснування полікультурного середовища тощо).

Розпочата в контексті Концепції «Нова українська школа» (НУШ) реформа загальної середньої освіти спонукає ЗВО педагогічного спрямування, не тільки змістити акценти із знанневої до компетентнісної